

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Vermilion Energy Netherlands B.V.
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 71
8860 AB Harlingen

**Directoraat-generaal Klimaat
& Energie**

Directie Warmte en Ondergrond

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum **17 juni 2021**

Betreft Verzoek tot wijziging instemmingsbesluit winningsplan Sonnega-
Weststellingwerf

Ons kenmerk

DGKE-WO / V-3186

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Instemmingsbesluit

1. Inleiding

Op 17 juli 2020 heeft de minister van Economische Zaken en Klimaat (hierna: de minister) een aanvraag met kenmerk 166/MV/2020 ontvangen van Vermilion Energy Netherlands B.V. te Harlingen (hierna: Vermilion), om in te stemmen met een wijziging van het instemmingsbesluit van 22 december 2017 (kenmerk DGETM-EO / 17205242) op winningsplan Sonnega-Weststellingwerf (hierna: winningsplan SOW). De aanvraag behoeft op grond van artikel 34, derde lid, van de Mijnbouwwet (hierna: Mbw) instemming van de minister.

Vanaf 2015 wordt gas geproduceerd uit het gasveld Sonnega-Weststellingwerf (hierna: gasveld SOW). Het gasveld ligt binnen de grenzen van winningsvergunning Steenwijk, verleend op 19 augustus 1994, kenmerk: E/EOG/MW/94046848. Het gasveld ligt in de provincie Fryslân, binnen de grenzen van de gemeente Weststellingwerf en binnen het verzorgingsgebied van het Wetterskip Fryslân. Het gasveld SOW bevindt zich in de gesteentelaag genaamd Vlieland formatie.

De productie uit het gasveld SOW is tijdelijk gestopt in 2018 omdat de druk in de hoofdleiding te hoog was. Daarenboven is in 2020 de productieput SOW-02 losgekoppeld waardoor deze put niet kan produceren. In de loop van 2021 zal productieput SOW-02 naar verwachting weer worden aangesloten.

Vermilion verwacht in totaal maximaal 60 miljoen Nm³ te kunnen winnen, waarvan 22 miljoen Nm³ na 1 januari 2020. In 2017 is conform het winningsplan SOW ingestemd met een verwachte hoeveelheid gas van 69,37 miljoen Nm³, waarbij de looptijd van het instemmingbesluit op het winningsplan tot en met 2021 was. Vermilion is voornemens de winning tot en met 2025 voort te zetten. Dit is de reden dat Vermilion een verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit heeft ingediend.

2. Beleid gaswinning in Nederland

DGKE-WO / V-3186

In de brief van de minister aan de Tweede Kamer van 30 mei 2018 (Kamerstukken II 2017-18, 33529, nr. 469) over gaswinning uit de kleine velden en de energietransitie, legt het kabinet de prioriteit bij een zo snel mogelijke overgang naar duurzame energie. Zolang het nodig is wil het kabinet aardgas uit de kleine velden winnen, waar en voor zover dit veilig kan. Hoewel in de gebouwde omgeving stevig ingezet wordt op het geleidelijk afbouwen van het gebruik van aardgas, blijft aardgas de komende decennia essentieel voor de Nederlandse energievoorziening. De Nederlandse energievoorziening is op dit moment nog voor meer dan 90% afhankelijk van fossiele brandstoffen (olie, gas, steenkool) en aardgas voorziet in ruwweg 40% van onze primaire energiebehoefte. Aardgas is de fossiele brandstof met de minste CO₂-uitstoot en dus het minst belastend voor het klimaat. In de overgang naar duurzame energie, blijft aardgas de komende decennia nodig voor de industrie, voor het verwarmen van een groot deel van de huizen en voor het in stand houden van een betrouwbare elektriciteitsvoorziening. Het kabinet geeft voorkeur aan gaswinning uit de Nederlandse kleine velden, zowel op land als op zee, boven import van gas uit het buitenland, als de risico's klein zijn en er geen veiligheidsvraagstuk aan de orde is. Dit is beter voor klimaat, werkgelegenheid, economie, behoud van kennis van de diepe ondergrond en aanwezige gasinfrastructuur. Tevens remt productie in eigen land de toenemende importafhankelijkheid van andere landen. De minister heeft dit laatstelijk toegelicht in de brief aan de Tweede Kamer van 30 maart 2020 (Kamerstukken 2019-2020, 32813, nr. 486).

3. Juridisch kader en voorbereidingsprocedure

3.1 Mijnbouw wet- en regelgeving

Een verzoek tot wijziging van een instemmingsbesluit op een winningsplan moet worden getoetst aan de Mbw en de daarop gebaseerde regelgeving. De artikelen 34, 35 en 36 van de Mbw en artikel 24 van het Mijnbouwbesluit vormen het juridisch kader waaraan de aanvraag wordt getoetst. De minister toetst een verzoek tot wijziging van een winningsplanbesluit aan artikel 36 van de Mbw. Welke procedure wordt gevolgd wordt beoordeeld aan de hand van artikel 34 van de Mbw. De artikelen worden hieronder kort uitgelegd.

Artikel 36, eerste lid van de Mbw bepaalt dat de minister zijn instemming geheel of gedeeltelijk kan weigeren of daaraan voorschriften of beperkingen kan verbinden, indien dat gerechtvaardigd wordt door één van de volgende belangen:

- de veiligheid van omwonenden, of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan,
- het belang van planmatig gebruik of beheer van delfstoffen, aardwarmte of andere natuurlijke rijkdommen, waaronder grondwater met het oog op de winning van drinkwater, of mogelijkheden tot het opslaan van stoffen
- de nadelige gevolgen voor het milieu.

Artikel 34, vierde lid, onder b van de Mbw bepaalt dat afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) van toepassing is op de te volgen procedure, tenzij de wijziging van ondergeschikte aard is, omdat zij niet leidt tot een andere beoordeling van:

- de effecten van de wijze van winning, alsmede daarmee verband houdende activiteiten,
- de effecten van bodembeweging als gevolg van de winning en de maatregelen ter voorkoming van schade door bodembeweging en

- de risico's voor omwonenden, gebouwen en infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan.

DGKE-WO / V-3186

3.2. Voorbereidingsprocedure

Dit instemmingsbesluit van de minister is voorbereid met de reguliere procedure uit Hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht omdat het een wijziging van ondergeschikte aard betreft. De wijziging leidt niet tot een andere beoordeling van de effecten en risico's, dan de beoordeling van het winningsplan uit 2015. De minister motiveert dit verder in Hoofdstuk 6 van dit besluit.

In de Mbw is opgenomen dat over een aanvraag advies moet worden ingewonnen over een winningsplan of een gewijzigd winningsplan. De minister heeft op grond daarvan advies gevraagd over de aanvraag aan:

- De inspecteur generaal der mijnen, Staatstoezicht op de Mijnen (hierna: SodM) (artikel 127, eerste lid, sub b van de Mbw);
- De Nederlandse Organisatie voor toegepast natuurwetenschappelijk onderzoek-Adviesgroep Economische Zaken (hierna: TNO) (artikel 123, tweede lid van de Mbw);
- de Technische commissie bodembeweging (hierna: Tcbb) (artikel 35, tweede lid van de Mbw); en
- de betrokken decentrale overheden (artikel 34, vijfde lid van de Mbw).

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit besluit kunnen daartegen bezwaar maken. Meer informatie over het indienen van bezwaar staat onderaan dit besluit.

4. Adviezen

De volgende adviseurs hebben advies gegeven over de aanvraag:

- TNO heeft op 13 oktober 2020 advies uitgebracht (kenmerk: AGE 20-10.087);
- SodM heeft op 5 november 2020 advies uitgebracht (kenmerk: ADV-6660 / 20268997);
- De Tcbb heeft op 29 december 2020 advies uitgebracht (kenmerk: TCBB/20338238).

Na ontvangst van deze adviezen heeft de minister een concept-wijziging van het instemmingsbesluit Sonnega-Weststellingwerf opgesteld en deze ter advies aan de betrokken decentrale overheden voorgelegd. Naast de aanvraag van Vermilion hebben de betrokken decentrale overheden ook de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb ontvangen en de concept-wijziging van het instemmingsbesluit van de minister. De volgende decentrale overheden zijn om advies gevraagd op verzoek van de minister:

- Het College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Weststellingwerf (hierna: Gemeente Weststellingwerf) heeft op 6 april 2021 per e-mail aangegeven dat zij afzien van het uitbrengen van een inhoudelijk advies;
- Het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Fryslân (hierna: Provincie Fryslân) heeft op 23 maart 2021 advies uitgebracht (kenmerk: 01856354).
- Het Dagelijks Bestuur van het Wetterskip Fryslân (hierna: Wetterskip Fryslân) heeft op 8 april 2021 advies uitgebracht (kenmerk: WF-9113);

5. Feiten en berekeningen

DGKE-WO / V-3186

De gaswinning vindt plaats volgens een winningsplan waarmee de minister heeft ingestemd. In een winningsplan worden onder meer gegevens opgenomen over de verwachte hoeveelheid gas die in totaal gewonnen kan worden en hoe lang de gaswinning gaat duren. Ook de effecten op de omgeving worden in een winningsplan beschreven.

Hieronder wordt op hoofdlijnen beschreven wat Vermilion in de aanvraag heeft opgenomen. Daarna volgen de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb over de gepresenteerde feiten en berekeningen. De beoordeling van de aangevraagde wijziging en de effecten daarvan op de omgeving, worden in hoofdstuk 6 besproken. Adviezen ten behoeve van deze beoordeling door de minister komen ook in Hoofdstuk 6 aan de orde.

5.1 Productieduur en volume

De aanvraag

Vermilion heeft in het winningsplan SOW uit 2015 aangegeven dat de productie zou doorgaan tot eind 2021. Er bestaat volgens Vermilion echter onzekerheid bij het voorspellen van productie uit een gasveld, zowel qua snelheid, als volume. De productie uit het gasveld SOW is gestopt in 2018, omdat de productie uit het gasveld zonder compressie niet meer mogelijk was vanwege een te hoge druk in de hoofdpijpleiding. Daarbij was de productie uit het gasveld alleen onvoldoende om een compressor op te laten draaien. Bovendien is in 2020 de productieput SOW-02 losgekoppeld. Vermilion is voornemens om in de loop van 2021 productieput SOW-02 weer aan te sluiten. De hervatte productie zal volgens Vermilion binnen de grenzen blijven van het geldende winningsplan. De huidige verwachte productie is 60 miljoen Nm³ aardgas. De productie duurt tot uiterlijk 2025. De productiehoeveelheid wordt dus over een langere tijd uitgesmeerd.

Advies TNO

TNO geeft aan dat de aanvraag tot aanpassing van het instemmingsbesluit alléén de productieverlenging met vier jaar betreft.

Advies SodM

SodM geeft aan dat de productie uit het gasveld SOW is gestart in 2015. In 2018 is productie tijdelijk stopgezet nadat 38 miljoen Nm³ aardgas was gewonnen. Het bestaande winningsplan voorziet in een totale productie van 69.6 miljoen Nm³ en is geldig tot en met 2021. Vermilion denkt de productie in 2021 te kunnen hervatten en tot in 2025 nog 22 miljoen Nm³ te kunnen produceren zodat de totale productie van het veld uit zal komen op 60 miljoen Nm³ aardgas. Het verwachte winningspercentage wordt op maximaal 80% geschat.

Conclusie

De minister stelt vast dat het in de wijziging genoemde productievolume binnen de grenzen van het huidige winningsplan ligt en zal in de beoordeling van de wijziging uitgaan van een productievolume van 60 miljoen m³. De wijziging betreft derhalve enkel de verlenging van de productieduur.

5.2 Bodembeweging

Gaswinning in de diepe ondergrond kan bodembeweging tot gevolg hebben. Bodembeweging laat zich onderverdelen in bodemdaling en bodemtrilling. De aanvraag om instemming met een winningsplan of een gewijzigd winningsplan bevat altijd een onderzoek naar de bodemdaling en bodemtrilling die veroorzaakt

kunnen worden. Alvorens de effecten van de te verwachten bodembeweging te kunnen beoordelen is het noodzakelijk om vast te stellen of de gepresenteerde verwachtingen in de aanvraag reëel zijn.

5.2.1 Bodemdaling

Door gas te winnen daalt de druk in het gesteente waar het gas in zit opgesloten. Door de drukdaling zal deze gesteentelaag onder het gewicht van de erboven liggende lagen worden samengedrukt. Dit wordt ook wel compactie genoemd. Doordat de gesteentelagen boven het gasveld mee dalen, ontstaat aan het aardoppervlak een bodemdalingskom. Hoe groot en hoe diep die bodemdalingskom is, wordt berekend met de Geertsema en Van Opstal-methode en wordt gecontroleerd en nagerekend door TNO.

Aanvraag

Vermilion geeft aan dat de bodemdaling door de gaswinning uit het gasveld SOW niet groter zal worden dan de 2 cm die in het geldende winningsplan uit 2015 werd verwacht. Inclusief onzekerheid is de maximale nog te verwachten bodemdaling veroorzaakt door de gaswinning uit gasveld SOW minder dan 1 cm. De samengestelde bodemdaling door de gaswinning uit alle omliggende gasvelden tezamen, vanaf de start van de gaswinning tot het einde van de productie in 2025, bedraagt naar verwachting maximaal 2 cm boven het gasveld SOW en het gasveld Blesse-Blesdijke.

Advies TNO

De aanvraag voor de aanpassing van het instemmingsbesluit op het winningsplan geeft, gelet op het feit dat het enkel een productieverlenging betreft, geen aanleiding om tot een ander oordeel over de bodemdaling te komen dan in het TNO-advies (Kenmerk AGE 16-10.098) op het geldende winningsplan is omschreven.

Advies SodM

SodM geeft in haar advies aan dat boven het gasveld SOW nog geen duidelijke kom meetbaar is. De metingen tot nu toe zijn volgens SodM in overeenstemming met de verwachtingen van de gemodelleerde bodemdaling en deze hoeft dan ook niet aangepast te worden. De gasvelden in het gebied liggen dicht bij elkaar, de gemeenschappelijke kommen kunnen elkaar overlappen. De overlap met het gasveld Blesse-Blesdijke heeft alleen in het oostelijk gedeelte van het gasveld SOW een bodemdaling van 1 cm veroorzaakt. De totale toekomstige gemeenschappelijke bodemdaling van het oostelijk gedeelte van gasveld SOW zal hierdoor minder dan 2 cm bedragen. SodM onderschrijft de bodemdalingsvoorspelling van Vermilion.

Conclusie

De minister stelt vast dat de verwachte bodemdaling evenals de reeds gemeten bodemdaling in lijn is met hetgeen is opgenomen in het huidige winningsplan.

5.2.2 Bodemtrilling

Om het risico op bodemtrilling door gaswinning te bepalen wordt door de operator een seismisch risicoanalyse uitgevoerd op grond van de tijdelijke leidraad 'Methodiek voor risicoanalyse omtrent geïnduceerde bevingen door gaswinning' (hierna: SRA). De SRA methodiek is niet beperkt tot de 'seismische hazard' (seismische dreiging), maar bepaalt het daadwerkelijke seismische risico, dat wil zeggen effecten voor omwonenden op basis van veld-specifieke eigenschappen en geeft een richtlijn voor maatregelen die passend zijn bij de risicocategorie die uit de analyse volgt. Op grond van de SRA wordt een gasveld geclassificeerd in één

van de drie risicocategorieën: categorie I, categorie II of categorie III. Hierbij is het risico op schade als gevolg van een beving in risicocategorie I kleiner dan in risicocategorie II en in risicocategorie II weer kleiner dan in risicocategorie III. De risicocategorie wordt bepaald door de combinatie van scores op ondergrondse (kans op optreden) en bovengrondse factoren (mogelijk effect van een beving) die de hoogte van het risico (kans x effect) kunnen beïnvloeden.

Aanvraag

Vermilion geeft in de aanvraag aan dat de SRA is uitgevoerd volgens de "Methodiek Voor Risicoanalyse Omtrent Geïnduceerde Bevingen Door Gaswinning; Tijdelijke Leidraad Voor Adressering Mbb. 24.1.p, Versie 1.2, 1 februari 2016, Staatstoezicht op de Mijnen (SodM)". In het geldende winningsplan volgt Vermilion dat protocol. De Minister van Economische Zaken en Klimaat heeft zijn instemming verleend met het winningsplan. De analyse in het winningsplan SOW laat zien dat het seismische risico als verwaarloosbaar wordt ingeschat. Die conclusie is gebaseerd op de gesteente-eigenschappen van de Vlieland zandsteen waaruit het gas gewonnen wordt. Die eigenschappen zijn met de huidige aanvraag niet gewijzigd. Het seismisch risico verandert dus niet in vergelijking met het instemmingsbesluit op het geldende winningsplan.

Advies TNO

TNO merkt op dat er vanaf de start van productie in 2015 geen bevingen hebben plaatsgevonden met een relatie tot het gasveld SOW. TNO kan zich nog steeds vinden in de berekeningen en de daaruit voortvloeiende resultaten van Vermilion voor wat betreft de seismische risicoschatting.

Advies SodM

SodM merkt op dat er in het verleden geen bevingen toegeschreven zijn aan het gasveld SOW. Uit de eerste berekeningsstap van de SRA volgt dat er een verwaarloosbare kans op beven is. Het veld valt zodoende in de laagste risicocategorie (SRA Cat. I).

Conclusie

De minister stelt vast dat het gasveld SOW een verwaarloosbaar seismisch risico kent en is ingedeeld in de laagste risicocategorie (SRA Cat. I) en dat dit overeenkomt met de risicobeschrijving in het huidige winningsplan.

6. Beoordeling van de aanvraag

De minister beoordeelt of hij kan instemmen met de aangevraagde wijziging van het instemmingsbesluit, aan de hand van de in artikel 36 van de MbW opgenomen toetsingsgronden en of hij aan zijn instemming voorschriften of beperkingen moet verbinden. Ook beoordeelt de minister of de actualisatie leidt tot een andere beoordeling van de effecten en risico's dan bij het geldende winningsplan.

6.1 Planmatig gebruik of beheer van delfstoffen

De minister heeft beoordeeld of de gaswinning op grond van de aanvraag nog steeds als planmatig beoordeeld kan worden als bedoeld in artikel 36 van de MbW. Bij planmatig gebruik en beheer van delfstoffen is er sprake van een efficiënte winning van de delfstof, waarbij de wijze waarop het aardgas wordt gewonnen, het tempo waarmee en de hoeveelheid te winnen aardgas van belang kunnen zijn. In het kader van het planmatig beheer vindt de minister het van belang dat van het technisch winbare gas in een gasveld, mits veilig, een zo hoog mogelijk

percentage ook daadwerkelijk wordt gewonnen en dat een ander gebruik van de ondergrond niet op voorhand onmogelijk wordt gemaakt.

DGKE-WO / V-3186

Adviezen

TNO is van mening dat alleen de verlenging van de productieduur geen invloed heeft op het planmatig gebruik van de ondergrond. TNO ziet geen technische belemmeringen om in te stemmen met de aangevraagde wijziging van het instemmingsbesluit. De aanpassing van het winningsplan heeft volgens TNO geen gevolgen om tot een ander oordeel te komen dan in het TNO-advies (Kenmerk AGE 16-10.098) op het reeds geldende winningsplan.

SodM is van mening dat de voorgestelde winning naar de huidige kennis en technieken, planmatig en efficiënt uitgevoerd zal worden. SodM adviseert wel om een voorschrift met een totaal productievolume van 60 miljoen Nm³ tot in 2025, aardgas op te nemen in een eventuele instemming.

Beoordeling minister

De minister stelt vast dat met de aangevraagde wijziging van het instemmingsbesluit de wijze van winning niet verandert ten opzichte van het geldende winningsplan uit 2015. De minister stelt ook vast dat geen andere gebruiksvormen van de ondergrond zijn voorzien, zodat de verlenging van de productieperiode geen andere gebruiksvorm van de ondergrond ongewenst onmogelijk maakt. De minister zal in navolging van het advies van SodM, het maximale productievolume van 60 miljoen Nm³ tot in 2025 opnemen in haar besluit. Gezien het bovenstaande concludeert de minister dat de door Vermilion aangevraagde verlenging van de productieperiode voor het gasveld SOW tot en met 31 december 2025 voor een maximaal productievolume van 60 miljoen Nm³ planmatig is.

Aard van de wijziging

De minister stelt vast dat de herstart van de productie en de daarmee samenhangende einddatum van de productie niet leidt tot een andere beoordeling van de effecten van de wijze van winning, alsmede daarmee verband houdende activiteiten, omdat de wijze van winning niet wijzigt ten opzichte van het geldende winningsplan.

6.2 Veiligheid van omwonenden en het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan

6.2.1 Bodemdaling

De minister benadrukt dat bodemdaling door gaswinning zich manifesteert aan de oppervlakte in de vorm van een zeer platte schotel met een zeer geringe helling. Deze bodemdaling komt zeer geleidelijk en gelijkmatig tot stand gedurende vele jaren. Bodemdaling door gaswinning in de diepe ondergrond kan geen directe schade aan gebouwen, bouwwerken en infrastructuur veroorzaken. Schade door bodemdaling kan wel worden veroorzaakt door bijvoorbeeld inklinking van de ondiepe ondergrond door extreme droogte. In dat geval kan de ondiepe ondergrond ongelijkmatig inklinken waardoor scheefstand van gebouwen veroorzaakt kan worden.

Adviezen

TNO geeft in haar advies aan dat de aanpassing van het instemmingsbesluit op het winningsplan geen aanleiding geeft om tot een ander oordeel over de bodemdaling te komen dan het TNO-advies (Kenmerk: AGE 16-10.098) op het geldende winningsplan. TNO merkt op dat vanaf de start van productie in 2015 de

meest recente bodemdalingsmetingen en analyses in lijn zijn met de bodemdalingsvoorspelling uit het geldende winningsplan.

SodM geeft in haar advies aan dat boven het gasveld SOW nog geen duidelijke kom meetbaar is. De metingen tot nu toe zijn volgens SodM in overeenstemming met de verwachtingen van de gemodelleerde bodemdaling en deze hoeft dan ook niet aangepast te worden. SodM onderschrijft de bodemdalingsvoorspelling van Vermilion. SodM verwacht geen nadelige gevolgen van de toekomstige bodemdaling als gevolg van de herstart van de gasproductie in het gasveld SOW en ziet geen aanleiding aanvullende voorwaarden te stellen.

De Tcbb heeft de aanvraag van Vermilion beoordeeld op de mogelijke gevolgen van bodembewegingen en de schade die daar het gevolg van kan zijn. Met betrekking tot de bodemdaling geeft de Tcbb aan dat het aannemelijk is dat met een maximale totale bodemdaling van 2 cm als gevolg van de winning er geen schade aan gebouwen in of nabij het winningsgebied zal ontstaan. Gelet op de aard en omvang van de beoogde winning is daarbij naar het oordeel van de Tcbb in het winningsplan voorzien in een adequate monitoring van de bodemdaling. Het Wetterskip Fryslân constateert, voorgaande en het winningsplan beschouwend, dat de te verwachten toename van bodemdaling als gevolg van de gaswinning maximaal 1 cm en in combinatie met andere winningen maximaal 2 cm bedraagt. Hoewel ook deze beperkte bodemdaling door gaswinning een onwenselijk verschijnsel is, is in deze situatie niet sprake van een zodanige complicatie voor het waterbeheer dat vanuit dat oogpunt een negatief advies gerechtvaardigd zou zijn.

Het voorgaande laat overigens volgens het Wetterskip Fryslân onverlet dat de opgetreden en nog op te treden bodemdaling een nadelige invloed heeft op de termijn en mate van ophoging van bijvoorbeeld boezem- en/of lokale kaden en het functioneren van kunstwerken. Deze schade zullen wij daarom in voorkomende gevallen op de reguliere wijze verhalen op de delfstoffenwinner. Alles overziend heeft het Wetterskip Fryslân vanuit een oogpunt van waterbeheer echter geen overwegende bezwaren tegen het voorliggende winningsplan. Tevens adviseert het Wetterskip Fryslân om hen blijvend te informeren over de gemeten bodemdaling bij de onderhavige gaswinningen en bij negatieve afwijkingen van de prognoses adequate maatregelen te treffen het Wetterskip daarvan op de hoogte te stellen.

Beoordeling minister

De minister stelt vast dat in het winningsplan SOW uit 2015 een bodemdaling werd verwacht van minder dan 2 cm door de gaswinning uit alle omliggende gasvelden tezamen. De aangevraagde wijziging van de productieperiode brengt daar geen verandering in. De minister zal om die reden de maximale cumulatieve bodemdaling van 2 cm voor deze velden blijven hanteren. De minister concludeert, mede op basis van de adviezen van TNO, SodM en de Tcbb dat de bodemdalingsprognose zorgvuldig tot stand is gekomen. De beoordeling van de minister op de effecten hiervan wijzigt niet: de bodemdaling is dermate gering dat hierdoor geen nadelige gevolgen veroorzaakt zullen worden voor de veiligheid van de omwonenden of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan.

Met betrekking tot het punt van het Wetterskip over het blijven informeren over de gemeten bodemdaling kan de minister aangeven dat het op dit moment al de gangbare werkwijze is. Het mijnbouwbedrijf houdt het Wetterskip op de hoogte van de bodemdalingsmetingen die worden uitgevoerd om de bodemdaling door gaswinning te monitoren en deelt de resultaten. Als door deze monitoring blijkt dat de bodemdalingskom afwijkt, moet het mijnbouwbedrijf, als het de wens is om de winning voort te zetten, een actualisatie van het winningsplan ter beoordeling indienen.

6.2.2 Bodemtrilling

Als gevolg van gaswinning kan de druk in de ondergrond dalen en kunnen spanningsverschillen optreden. Soms kan daardoor een kleine, plotselinge verschuiving in de ondergrond optreden op de plek van een breuk. Dat is een bodemtrilling. Als de bodemtrilling sterk genoeg is, kan deze gevoeld worden en spreekt men ook wel in het dagelijks algemeen taalgebruik van een aardbeving. Het stelsel van de Mbw en onderliggende regelgeving kent de term aardbevingen niet, om die reden wordt in dit besluit de term bodemtrilling gehanteerd.

Adviezen

TNO geeft in haar advies aan dat de aanpassing van het instemmingsbesluit op het winningsplan geen aanleiding geeft om tot een ander oordeel over bodemtrilling te komen dan het TNO-advies (Kenmerk AGE 16-10.098) op het geldende winningsplan. TNO merkt op dat er vanaf de start van productie in 2015 geen bevingen hebben plaatsgevonden met een relatie tot het gasveld SOW. SodM onderschrijft de mening van TNO en acht het aannemelijk dat het risico op bevingen en aanverwante schade beperkt is en ziet dan ook geen reden om de risicobeoordeling van het geldende winningsplan aan te laten passen. De Tcbb ondersteunt de beoordeling van SodM en TNO dat het seismisch risico onveranderd in de laagste risicocategorie I van de huidige leidraad valt. De Tcbb geeft aan dat plaatsing in de laagste risicocategorie inhoudt dat de kans op geïnduceerde bevingen en de schade als gevolg daarvan beperkt is. Mocht er toch een geïnduceerde aardbeving optreden dan is de schade die daardoor kan ontstaan volgens de Tcbb voor het merendeel van cosmetische aard met een kleine kans op lichte constructieve schade.

Beoordeling minister

De minister stelt vast dat de seismisch risico analyse laat zien dat het seismische risico als verwaarloosbaar wordt ingeschat. Die conclusie is gebaseerd op de gesteente-eigenschappen van de Vlieland zandsteen waaruit het gas gewonnen wordt. Die eigenschappen zijn met de huidige aanvraag niet gewijzigd. De minister ziet op grond van het verwaarloosbare seismisch risico geen aanleiding om zijn instemming met de aangevraagde wijziging van het instemmingsbesluit te weigeren of daaraan voorschriften of beperkingen te verbinden, uit het oogpunt van het belang van de veiligheid van omwonenden en het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan.

6.2.3 Seismisch meetnetwerk

Door de minister wordt zorgvuldig beoordeeld of het verplicht aanbrengen van seismisch meetapparatuur zinvol is. Monitoring moet technisch zinvol zijn en de resultaten moeten leiden tot nuttige informatie voor de inwoners en niet tot onnodige onrust.

Adviezen

SodM geeft in haar advies aan dat monitoring van seismische activiteit via het reguliere monitoring netwerk van het KNMI met seismometers en versnellingsmeters voldoende is. De detectiegrens van trillingen met het bestaande instrumentarium is minimaal 1.5 op de schaal van Richter en daarmee voldoende nauwkeurig. Het seismisch monitoringsnetwerk in de omgeving van het gasveld SOW is passend voor het aangegeven seismisch risico. Ook de Tcbb acht het bestaande seismische netwerk van het KNMI voldoende voor de monitoring van seismische activiteit in het gebied.

Beoordeling minister

De minister stelt vast dat het seismische risico als verwaarloosbaar wordt ingeschat. De ministers stelt tevens vast dat het monitoren van de seismische activiteit in het gebied plaatsvindt met het reguliere netwerk van seismometers en versnellingsmeters van het KNMI. De minister stelt op grond van de dekking van het huidige netwerk en de handreiking SRA vast dat het niet noodzakelijk is dat er extra versnellingsmeters worden aangesloten op het seismische meetnetwerk van het KNMI. De minister acht het seismisch meetnetwerk en de aanwezige versnellingsmeters afdoende.

DGKE-WO / V-3186

Aard van de wijziging

De minister stelt vast dat de aangevraagde wijziging van het instemmingsbesluit niet leidt tot een andere beoordeling van de veiligheidseffecten van bodembeweging, omdat de bodemdaling noch het seismisch risico wijzigt ten opzichte van het winningsplan uit 2015. Ook hebben zowel de bodemdaling als het seismisch risico geen andere of grotere effecten dan in het winningsplan uit 2015 zijn beschreven en zijn geen extra maatregelen nodig ter voorkoming van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan of ter bescherming van de veiligheid van omwonenden.

6.3 Natuur en milieu

Winningsplannen worden beoordeeld op mogelijke gevolgen voor natuur en milieu. Van de onderdelen die in het winningsplan beoordeeld worden kan het onderdeel bodembeweging mogelijk gevolgen hebben voor natuur en milieu. Voor wat betreft mogelijke effecten van bodemtrillingen op natuur en milieu kan in algemene zin gesteld worden dat alleen uitzonderlijk zware trillingen gevolgen zouden kunnen hebben voor natuur en milieu. De minister stelt in algemene zin dat een effect van bodemdaling zou kunnen zijn dat het relatieve grondwaterpeil in relatieve zin wordt beïnvloed, wat wil zeggen dat het water hoger kan komen te staan ten opzichte van het maaiveld. Dit kan leiden tot vernatting en daarmee tot nadelige (en voordelige) gevolgen voor natuur en milieu. Het waterschap kan deze gevolgen tegengaan door het waterpeil aan te passen.

Aanvraag

In het geldende winningsplan is beschreven dat nadelige effecten voor natuur en milieu door bodemdaling of -trilling niet worden verwacht. Bij de productie uit het gasveld SOW wordt een maximale totale bodemdaling van minder dan twee centimeter verwacht. Als gevolg van de te hervatten productie en de verlenging van de productieduur zijn dan ook geen consequenties voor de waterhuishouding te verwachten.

Advies Wetterskip Fryslân

Het Wetterskip Fryslân is bij de procedure voor het geldende winningsplan SOW van mening dat in het gaswinningsgebied met de verwachte geringe bodemdaling zich geen problemen voordoen ten aanzien van de waterhuishouding en had daarom vanuit een oogpunt van waterbeheer, geen overwegende bezwaren tegen de voorgenoemde nieuwe gaswinning.

Beoordeling minister

Gelet op de geringe maximaal totaal te verwachten bodemdaling van 2 cm en in dat geval de verhoging van het relatieve waterpeil ten opzichte van het maaiveld van 2 cm en de afwezigheid van Natura 2000- en milieubeschermingsgebieden binnen de invloedsfeer van bodemdaling vindt de minister het aannemelijk dat er geen nadelige gevolgen voor de natuur worden veroorzaakt. De minister merkt nog op dat Vermilion ook een omgevingsvergunning heeft voor onder andere de

inrichting en het mijnbouwwerk. In het kader van die omgevingsvergunning zijn de bovengrondse gevolgen van de daadwerkelijke winning op de winningslocatie en de daaraan gerelateerde werkzaamheden voor natuur en milieu afgewogen.

Aard van de wijziging

De minister stelt vast de aangevraagde verlenging van de productieperiode niet leidt tot een andere beoordeling van de effecten op natuur en milieu, omdat deze effecten niet zijn gewijzigd ten opzichte van het winningsplan.

6.4 Overig

Advies Provincie Fryslân

De Provincie Fryslân spreekt zich in haar advies uit tegen nieuwe gaswinning. Het standpunt hierover heeft de provincie Fryslân verwoord in het Manifest Friese overheden over Gas -en Zoutwinning. De verandering van de einddatum van de productie van 2021 naar 2025 betekent volgens de provincie Fryslân dat de regio te maken krijgt met een langere periode van gaswinning. Deze wijziging van het instemmingsbesluit gaat in tegen het standpunt van de provincie Fryslân omtrent gaswinning en vindt de Provincie Fryslân een onwenselijke ontwikkeling in de regio. Tegelijkertijd blijft de provincie Fryslân opkomen en aandacht vragen voor de zorgen over de mogelijke effecten van gaswinning op onze inwoners. De provincie Fryslân geeft in haar advies aan dat als de minister besluit om in te stemmen met de wijzigingen dan wil de Provincie Fryslân de minister adviseren om vroegtijdig en duidelijk te communiceren met de omgeving. Winning van gas kan voor onzekerheid zorgen bij de inwoners van het gebied waar deze gaswinning plaatsvindt. Duidelijke communicatie voor de definitieve besluitvorming en de start van de winning kan volgens de Provincie Fryslân helpen bij het wegnemen van onzekerheid.

Tot slot merkt de provincie Fryslân op dat omwonenden veelal afwijzend en wantrouwend tegenover plannen voor gaswinningen staan. Zij vinden dat lokaal de lasten worden gedragen voor het belang van Nederland als geheel. Mijnbouwactiviteiten brengen met zich mee dat er in zekere mate regionale of lokale belasting is. Schade wordt vergoed, maar inwoners ervaren extra ongemak en zorgen waar ze niet om hebben gevraagd en waar niets tegenover staat. Het belang van mijnbouwactiviteiten voor de Nederlandse samenleving is volgens de Provincie Fryslân evident. De Provincie Fryslân adviseert de minister zorg te dragen voor een goede verdeling van lusten, lasten en zeggenschap bij mijnbouwactiviteiten, het uitvoeren van nulmetingen, waarbij er ook baten en investeringen terugvloeien naar het gaswinningsgebied.

Advies Wetterskip Fryslân

Het Wetterskip Fryslân adviseert om bij de advisering rond gaswinningsplannen voortaan een aanzienlijk ruimere adviestermijn te hanteren. Het Wetterskip geeft aan dat ondanks de vooraankondiging een adviestermijn van 4 weken-termijn erg krap is.

Beoordeling minister

De minister heeft begrip voor de maatschappelijke zorgen die er zijn in de provincie ten aanzien van gaswinning. De minister doet een beroep op Vermilion om te investeren in goede informatievoorziening over kleine gasvelden zoals SOW. De provincie Fryslân verwijst voor haar standpunt inzake gaswinning naar het Manifest Friese overheden over gas- en zoutwinning (voorjaar 2016). De minister is zich bewust van de omgeving waarin mijnbouwactiviteiten plaatsvinden en trekt zich de genoemde adviespunten aan. Bij de beoordeling van deze onderwerpen is het van belang te weten dat de aanvraag wordt getoetst en gewogen aan de in artikel 36 van de Mbw opgenomen toetsingsgronden. Uitsluitend die onderdelen

van een advies die zien op deze wettelijke toetsingsgronden, kunnen door de minister bij zijn besluit worden betrokken en kunnen eventueel leiden tot voorschriften aan het besluit. Onderdelen van een advies die zien op andere zaken dan waar de wettelijke toetsingsgronden op zien, kunnen niet in de afweging van de minister worden betrokken en kunnen geen grond vormen voor het weigeren van instemming of het opnemen van voorschriften. Wel geeft de minister hierna uitleg over en antwoord op vragen en opmerkingen over andere onderwerpen.

Bezorgdheid omwonenden meewegen in besluitvorming

De minister is bekend met de zorgen van de bewoners in het gaswinningsgebied. Bij het beoordelen van winningsplannen baseert de minister zich op feiten en berekeningen en wordt advies gevraagd aan het SodM, TNO, de decentrale overheden en de Tcbb. Voor de instemming van het winningsplan zijn de risico's beoordeeld door SodM, TNO en de Tcbb. Als blijkt dat de winning veilig kan plaatsvinden en de effecten van de gaswinning beheersbaar zijn, kan ingestemd worden met het winningsplan. Zorgen die op zichzelf staand begrijpelijk zijn maar niet gesteund worden door de feiten, berekeningen en de ervaringen met het desbetreffende gasveld kunnen niet leiden tot een (gedeeltelijke) weigering van het besluit.

Communicatie

De minister wijst erop dat er op 7 september 2017 vanuit de koepelorganisatie van NOGEPA, waar ook Vermilion bij is aangesloten, een 'Gedragscode gaswinning kleine velden' is uitgebracht waarvan hoofdstuk 5 afspraken bevat over goede, open en transparante communicatie en contact met de omgeving. Het communiceren met en betrekken van de omgeving is een verantwoordelijkheid van Vermilion waar het de plannen ten aanzien van gaswinning betreft. De minister draagt zorg voor een zorgvuldige communicatie over de procedure tot besluit omtrent een instemming met een (gewijzigd) winningsplan.

Lusten en lasten

De minister wijst op de doelstelling van hoofdstuk 7 van de hierboven genoemde 'Gedragscode gaswinning kleine velden'. De doelstelling is een positieve bijdrage te leveren aan de omgeving in de gebieden waar nieuwe projecten plaatsvinden. De minister gaat er vanuit dat Vermilion zich inzet voor de omgeving, en daarover ook communiceert met de omgeving. De opbrengsten van de gaswinning vloeien voor 70% in de staatskas en komen dus ten gunste van alle inwoners van Nederland. Het advies ten aanzien van lusten en lasten wordt meegenomen in beleidsontwikkelingen over dit onderwerp. De verdeling van lusten en lasten is namelijk één van de onderwerpen in de pilot Ternaard. De verdeling van lusten en lasten kan echter geen onderdeel zijn van de beoordeling van het winningsplan.

Adviestermijn

Het Wetterskip heeft van de minister de mogelijkheid gekregen binnen vier weken advies uit te brengen inzake het voorliggende winningsplan. Het Wetterskip geeft aan deze adviestertermijn, waar een vooraankondiging aan voorafgaat, zeer krap te vinden. De minister stelt vast dat het punt over de adviestertermijn geen betrekking heeft op het voorliggende winningsplan, maar procedureel van aard is. De minister zal separaat van dit besluit reageren op dit adviespunt van het Wetterskip.

7. Eindbeoordeling

DGKE-WO / V-3186

Gelet op artikel 36, eerste lid, van de Mbw komt de minister tot de volgende beoordeling van het verzoek tot instemming met het geactualiseerde winningsplan Vermilion.

- De minister concludeert dat de aangevraagde wijziging van het winningsbesluit, namelijk de verlenging van de productieperiode tot 31 december 2025 niet leidt tot een andere beoordeling van de in artikel 36 van de Mbw genoemde belangen dan in zijn instemmingsbesluit van 22 december 2017 (kenmerk DGETM-EO / 17205242. De minister ziet geen reden zijn instemming op grond van die belangen geheel of gedeeltelijk te weigeren of daaraan beperkingen te verbinden.
- De minister constateert dat bij de aangevraagde wijziging van het instemmingbesluit naar voren is gekomen dat het een kleine wijziging betreft die geen andere effecten veroorzaakt dan in het winningsplan uit 2015 zijn beschreven.
- De minister concludeert dan ook op grond van artikel 34, vierde lid, onder b van de Mbw dat de aangevraagde wijziging van het instemmingsbesluit een wijziging van ondergeschikte aard is omdat zij niet leidt tot een andere beoordeling van:
 - de effecten van de wijze van gaswinning;
 - de effecten van bodembeweging als gevolg van de gaswinning en van de maatregelen ter voorkoming van schade door bodembeweging en;
 - de risico's voor omwonenden, gebouwen en infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan.

Gelet hierop is dit instemmingsbesluit voorbereid met de reguliere procedure uit Hoofdstuk 4 van de Awb.

8. Besluit

Gelet op de inhoud van de op 17 juli 2020 (kenmerk 166/MV/2020) door Vermilion Energy Netherlands B.V ingediende aanvraag voor wijziging van het instemmingsbesluit en de hierover ingewonnen adviezen;

en

gelet op artikel 34, derde lid, en artikel 36, van de Mijnbouwwet;

stemt de minister van Economische Zaken en Klimaat in met de aanvraag voor het wijzigen van het instemmingsbesluit, waarbij de looptijd van het instemmingsbesluit van 22 december 2017 (kenmerk DGETM-EO / 17205242) verlengd wordt tot en met 31 december 2025, voor een totale maximale productie van 60 miljoen Nm³ aardgas.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens/deze.

MT-lid Directie Warmte en Ondergrond

Bezwaar maken?

Tegen dit besluit kan binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit een bezwaarschrift worden ingediend, door degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken.

Het bezwaarschrift moet worden ingediend bij de minister van Economische Zaken en Klimaat, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag en bevat ten minste:

- de naam en het adres van de indiener;
- de datum van ondertekening;
- het kenmerk of een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- de gronden van het bezwaar.